

Diarienummer
RD21/01997

Datum
2022-06-09

Reviderat uppdragsdirektiv via den regionala samverkans- och stödstrukturen (RSS Dalarna) till LPO Barn och unga

Följa implementeringen av en sammanhållen barn- och ungdomshälsa i Dalarnas län (för unga och unga vuxna 13-24 år) och Familjecentraler (0-6 år)

1. Bakgrund

Runtom i länet pågår ett arbete med starta upp en sammanhållen barn- och ungdomshälsa med verksamheter i samverkan som erbjuder ett tillgängligt och samordnat stöd och insatser för barn, ungdomar och unga vuxna.

En styrgrupp med representanter från kommuner och dåvarande landsting startade 2017 ett arbete med att ta fram en modell för en sammanhållen ungdomshälsa. Pilotprojekt bedrevs i Borlänge och Leksand och har utgjort grunden för det fortsatta arbetet med att starta upp en barn- och ungdomshälsa på fler håll i Dalarna. Under 2021 har verksamheten startat upp i Mora. Styrgruppen har efter avslutat projekt (201231) redovisat sina slutsatser och erfarenheter i en slutrapport "Sammanhållen Ungdomshälsa-Samverkansprojekt mellan Dalarnas Kommuner och Region Dalarnas Primärvård". Där Styrgruppen föreslog att ett fortsatt arbete skulle bedrivas med att starta en sammanhållen ungdomshälsa i varje kommun (utifrån respektive kommuns förutsättningar). Styrgruppen betonade att dessa enheter utvecklas i samverkan med kommunerna både gällande användning av kunskapsstöd och utveckling samt att vissa insatser samordnas. Styrgruppen konstaterade också att denna utveckling, mot ökad samverkan och fler samordnade insatser kring barn och unga, inkluderas i Dalarnas arbete med omställningen mot god och nära vård. Barn och Unga kan med fördel bli ett "särskilt område" under God och Nära Vård.

Styrgruppens slutrapport godkändes av Länsnätverket för förvaltningschefer på sammanträde 210219.

Diarienummer
RD21/01997

Datum
2022-06-09

2. En sammanhållen ungdomshälsa 13-24 år

Ungdomsmottagningen utgör navet i ungdomshälsan och förstärks med resurser från andra aktörer i basen/första linjen, främst primärvård (inklusive samtalsmottagning barn och unga), delar av elevhälsa och socialtjänstens rådgivande och stödjande funktion dvs. ej myndighetsutövande verksamhet. De olika verksamheterna är företrädesvis samlokaliserade och arbetar hälsofrämjande och förebyggande samt med att tidigt identifiera olika former av hälsoproblem hos både grupper och enskilda ungdomar och unga vuxna. Individerna ska -via en ingång -lätt och snabbt få hjälp, stöd och vid behov också behandling. Delar av verksamhetens olika tjänster erbjuds också i en digital tjänst.

3. Familjecentraler

En familjecentral är en samlokaliserad verksamhet som omfattar mödrahälsovård, barnhälsovård, kommunal öppen förskola och socialtjänst. Verksamheten kan beskrivas som hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödjande. Familjecentralen riktar sig till familjer som väntar barn eller har barn yngre än sex år. Till basen med fyra verksamheter kan även andra lokala aktörer knytas.

Syftet med familjecentraler är bland annat att kunna ge ett generellt föräldraskapsstöd och möjliggöra för tidig upptäckt av olika behov och problematik för att därmed kunna sätta in olika typer av (tidiga) insatser. 2017 fattade dåvarande Landstinget Dalarna ett beslut om en strategi för familjecentraler. I strategin framgår att Region Dalarna har ambitionen att medverka till att familjecentraler ska införas i länets alla kommuner. I Dalarna finns idag åtta familjecentraler i sju kommuner.

Diarienummer
RD21/01997

Datum
2022-06-09

4. Implementering av en sammanhållen barn- och ungdomshälsa och familjecentraler i Dalarnas län

En implementering¹ av en sammanhållen barn- och ungdomshälsa och familjecentraler till fler kommuner i länet, kan bidra till att länets barn och unga ges jämlika förutsättningar att tidigt få stöd och hjälp. En implementeringsprocess förutsätter dels olika implementeringsstrategier, dels att ett systematiskt kvalitetsarbete med uppföljning och analys bedrivs.

Ansvaret för att implementera barn- och ungdomshälsor respektive familjecentraler ligger på den lokala nivån i kommun och region, dvs. i olika ledningsstrukturer med politik och tjänsteledning samt hos de verksamheter som ytterst sett ska bedriva arbetet.

5. Reviderat uppdrag till LPO Barn och unga²

LPO Barn och unga får i uppdrag att utifrån regional nivå följa implementeringen av barn- och ungdomshälsor och familjecentraler i länet. LPO Barn och unga ska också bedriva ett systematiskt uppföljningsarbete där verksamheterna finns etablerade.

LPO redovisar årligen uppdragets utförande till Länschefsnätverket och i förekommande fall Välfärdsrådet.

Uppdraget pågår under 2022-2023.

Avdelningen för hälsa och välfärd (RSS Dalarna) utgör dialogpart till LPO Barn och unga under uppdraget och bistår med beredning, förankring m.m..

Kontakt: Stefan Nielsen stefan.nielsen@regiondalarna.se och Tanja Mårtensson tanja.martensson@regiondalarna.se

¹ Begreppet implementering används på olika sätt i olika sammanhang. På Kunskapsguiden.se definieras implementering som "de tillvägagångssätt som används för att införa nya metoder i en ordinarie verksamhet". I det här sammanhanget får begreppet implementering snarare avse att *införa eller starta upp*, en verksamhet som innehåller de beståndsdelar som utgör en sammanhållen barn- och ungdomshälsa i fler kommuner i länet.

² I april 2021 (210416) beslutade Länschefsnätverket att ge LPO Barn och unga ett uppdrag att se över förutsättningarna för en implementering av modellen en sammanhållen ungdomshälsa i hela länet. Efter Länschefsnätverkets beslut har LPO Barn och unga efterfrågat en avgränsning av uppdraget.